

Stichting openbaar primair
onderwijs in Hoogeveen

Begroting 2023

Meerjarenbegroting 2023 t/m 2027

Bijeen, Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hoogeveen

Vestigingsadres : Crerarstraat 6b, 7901 AE Hoogeveen
Postadres : Postbus 2113, 7900 BC Hoogeveen
Telefoon : (0528) 234 599
E-mail : info@bijeem-hoogeveen.nl
Website : www.bijeem-hoogeveen.nl

22 november 2022

Voorwoord

Voor de begroting 2023 zijn het strategisch beleidsplan 2019-2023 en de daaruit voortvloeiende beleidsvoornemens maatgevend.

Het strategische plan heeft twee belangrijke pijlers als basis:

1. Duurzame onderwijskwaliteit
2. Samenwerken en verbinden

De ambities uit het strategisch beleidsplan zijn vertaald in budgetten voor verdere kwaliteitsontwikkeling, samenwerkingsvormen, verbindingen in/om en met Hoogeveen, upgradering van ICT, vitaliteit, huisvesting en 'onderwijs anders'. Daarmee is zichtbaar dat er degelijk geïnvesteerd wordt in de organisatie, haar leerlingen en haar medewerkers.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) screent de reserves die scholen in het PO aanhouden. Als die structureel te hoog blijven dan worden de scholen daar op aangesproken en kunnen er maatregelen volgen. De Stichting Bijeen is een financieel gezonde organisatie, met een goede reservepositie. Corona heeft in 2020 en 2021 en toch ook wel in 2022 ons belemmerd in het verzorgen van goed onderwijs. De extra middelen die ons door de overheid ter beschikking zijn gesteld, willen we ook het komend jaar weer besteden door meer formatie in te zetten om onze leerlingen optimaal te ondersteunen bij het inhalen van eventuele leerachterstanden. We willen ook zo min mogelijk schoolklassen naar huis moeten sturen. Er is veel tijd geïnvesteerd in de digitalisering van lessen en is er veel tijd ingezet om contact te onderhouden met kinderen en hun ouders/verzorgers tijdens de lockdowns. Op dit moment is in algemene zin bekend, dat kinderen in de coronatijd een achterstand hebben opgelopen en dat de kans ongelijkheid in Nederland lijkt te zijn toegenomen. We willen in 2023 ons beleid gepast voortzetten, waardoor de negatieve gevolgen van Corona voor kinderen zo beperkt mogelijk blijven. Daarvoor zal een beroep op onze financiële reserves niet nodig zijn. De extra formatieve inzet is prima te rechtvaardigen en de extra middelen zijn zo ruim dat we niet een tekort hoeven te laten zien.

De krimp was ook in 2022 nog niet achter de rug. We gingen per 1 oktober 2022 naar 1262 leerlingen ten opzichte van 1264 op 1 oktober 2021. We hebben de tijd, de middelen en keuzes om deze krimp op te vangen. We beschikken over de financiële middelen om het onderwijs ook in de toekomst adequaat in te richten; op alle gebieden. De kwaliteit van het onderwijs staat voorop. We monitoren de ontwikkelingen in de kleine(re) scholen ook nauwkeurig. Vanaf 2016 is een daling van het leerlingaantal in Hoogeveen te zien en ook voor ons bestuur. We beraden ons nu expliciet op ons instandhoudingsbeleid. Als we verder krimpen dan zal er ook extra aanpassing moeten volgen, we willen niet inboeten op de kwaliteit van ons onderwijs.

Een aspect dat zich in 2022 duidelijk heeft opgedrongen, is de vereenvoudiging van de bekostiging in 2023. Onze vordering op van € 495.000 op OCW is verdwenen en door de nieuwe wijze van beschikken en ook door het wijzigen van het betaalschema, komt deze vordering niet terug. Zo "verdamp" er een klein half miljoen van ons eigen vermogen. Door de extra subsidies in 2022 was dat niet te merken aan de begroting, die liep "slechts" € 100.000 in de min. Dat was dus eigenlijk een begroot resultaat van plus € 395.000. In 2022 kan door personeelsgebrek niet het geld besteed worden dat we hadden gepland. Het

geprognosticeerde resultaat zal dus een stuk positiever zijn. Tezamen met het positieve resultaat van 2021 is er dus een reserve gevormd die de komende jaren ingezet zal worden.

De begroting geeft een beeld van de financiële neerslag van de plannen waarmee wij de ambities van Bijeen zullen gaan realiseren, dit volledig ten gunste van de kinderen in Hoogeveen en omstreken.

De begroting is in het gebruikelijke proces tot stand gekomen. Alle schooldirecteuren, staf-, werk- en projectgroepen hebben hun input gehad. Alvorens de begroting vast te stellen is aan de GMR-advies gevraagd en is aan de raad van toezicht goedkeuring gevraagd.

Bijeen ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet,

Hoogeveen, november 2022

Jacqueline Verheggen
Directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	5
1.1	De organisatie.....	5
1.2	Stichting Bijeen en de gemeente.....	6
2.	Hoofdlijnen.....	7
2.1	Aanpak: hoofdlijnen beleid en uitwerking in 2023.....	7
2.2	Ontwikkeling leerlingaantallen.....	9
2.3	Doorkijk ontwikkeling van het scholenbestand.....	10
3.	Exploitatiebegroting 2023.....	11
4.	Meerjarenperspectief.....	17
4.1	Meerjarenbegroting 2023 t/m 2027.....	17
4.2	Het vermogen en kengetallen in meerjarig perspectief.....	18
4.3	Risicoanalyse.....	19
5.	Conclusie.....	20
6.	Bestuursbesluit.....	21
	Bijlage: meerjarenbegroting 2023-2027 gespecificeerd op grootboekniveau.....	22

1. Inleiding

De begroting 2023 is gebaseerd op een going concern, waarbij de werkzaamheden en plannen zoals die eerder werden vastgesteld, worden uitgevoerd volgens plan met daarnaast de toevoeging van actuele beleidswijzigingen of nieuwe plannen. In hoofdstuk 1 beschrijven we in het kort de organisatie en de ontwikkelingen die er gaande zijn. De hoofdlijnen van het beleid voor 2023 worden in hoofdstuk 2 beschreven. De exploitatiebegroting komt in hoofdstuk 3 aan de orde en in hoofdstuk 4 de meerjarenbegroting voor de periode 2023 t/m 2027.

1.1 De organisatie

Stichting Bijeen is de stichting voor Openbaar Primair Onderwijs in Hoogeveen en omliggende dorpen. De kernactiviteit van de stichting is het verzorgen van openbaar basisonderwijs. Stichting Bijeen daagt kinderen en personeel uit. Onze vriendelijke en competente medewerkers halen dagelijks het beste uit de kinderen naar boven door duurzaam te investeren in hun eigen professionele ontwikkeling. Bijeenscholen bieden een veilige en uitdagende omgeving voor het kind van de 21e eeuw. Wetenschap en Techniek en lezen vormen speerpunten, waarop we ons ook de komende jaren blijven richten.

Stichting Bijeen investeert in haar medewerkers en stimuleert hen om met en van elkaar te leren. Wij maken van Bijeen een professioneel lerend netwerk om de kinderen in en om Hoogeveen optimale toekomstkansen te geven. In het voorjaar van 2020 beoordeelde de onderwijsinspectie samenwerken als 'goed' binnen de gehele stichting.

Raad van Toezicht

De wettelijk verplichte scheiding tussen bestuur en intern toezicht is geregeld via het model Raad van Toezicht – College van Bestuur.

College van Bestuur

Met de invoering van het model Raad van Toezicht – College van Bestuur ligt de bestuurlijke verantwoordelijkheid bij het College van Bestuur. Het College van Bestuur bestaat uit één persoon; de directeur bestuurder. De directeur bestuurder voert overleg met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).

Schoolleiders

Aan het hoofd van elke school staat een locatiedirecteur. Deze is verantwoordelijk voor het onderwijskundige, financiële en personele beleid van de school. De locatiedirecteur wordt ondersteund door een interne begeleider en een orthopedagoog (de laatste maakt deel uit van de staf). De locatiedirecteur voert namens het bevoegd gezag overleg met de medezeggenschapsraad van de school.

Clusters

De scholen zijn onderverdeeld in 3 verschillende clusters. Binnen de clusters wordt er door de locatiedirecteuren en teams nauw – organisch – samengewerkt. Daarnaast hebben alle locatiedirecteuren zitting in de regiegroep welke periodiek bij elkaar komt voor overleg. De voorzitter van de regiegroep is de directeur bestuurder. De clustercoördinatoren stemmen tussentijds af met de directeur bestuurder.

Ondersteuning

Het College van Bestuur en de locatiedirecteuren worden ondersteund door het stafbureau, waarin het secretariaat, een P&O-adviseur, twee personeels- en salarisadministrateurs, een facilitair medewerker, een orthopedagoog, een bovenschoolse ICT-er en een financieel beleidsmedewerker zijn ondergebracht. Een deel van de financiële, personele en salarisadministratie is uitbesteed.

1.2 Stichting Bijeen en de gemeente

De gemeente heeft de grondwettelijke taak te voorzien in voldoende openbaar onderwijs. Om vanuit die taak toezicht te houden op de gang van zaken is in de statuten vastgelegd, dat het College van Bestuur de jaarstukken na vaststelling direct aan zal bieden aan de gemeenteraad. Tegelijkertijd nodigt stichting Bijeen de gemeenteraad jaarlijks uit, voor een professionele ontmoeting en het bespreken van het wel en wee van de stichting, (mede) gerelateerd aan gemeentelijke ontwikkelingen.

In geval van ernstige taakverwaarlozing is de gemeenteraad bevoegd maatregelen te nemen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen en heeft de gemeenteraad het recht om- indien en voor zover dat noodzakelijk is, zelf te voorzien in het bestuur van de scholen overeenkomstig de daartoe geldende wetsartikelen.

2. Hoofdpijnen

2.1 Aanpak: hoofdpijnen beleid en uitwerking in 2023

Stichting Bijeen geeft een gezicht aan het openbaar basisonderwijs in de gemeente Hoogeveen, waarin een plek voor iedereen is en waar een plek voor ieder kind is om zich optimaal te ontwikkelen. Bijeen daagt uit!

Bijeen is een organisatie die volop in ontwikkeling is. In het strategisch beleidsplan, opgesteld in 2019, zijn de te behalen resultaten vastgelegd voor de jaren 2019 t/m 2023. De doelen zijn gegroepeerd rond 5 thema's;

- Samenwerken en verbinden
- Duurzame onderwijskwaliteit
- Personeel & organisatie
- Onderwijs anders
- Huisvesting en schoolomgeving

Middels het document 'van ambities naar resultaten' worden in meerjarenperspectief de verschillende te behalen resultaten weergegeven.

Het komend jaar (2023) willen we ons richten op de verdiepte samenwerking met andere partijen. Een manier van samenwerking is de Sterke Driehoek, waarbij gemeente, school en maatschappelijk werk samenwerken om de jeugdhulp steeds vaker preventief in te kunnen zetten, waardoor onze leerlingen eerder en beter geholpen kunnen worden en waardoor zij uiteindelijk zich ook cognitief beter kunnen ontwikkelen. Een andere samenwerking die wij willen verdiepen, is die met het voortgezet onderwijs. In Wolfsbos hebben wij een partner, waarmee wij al sinds enkele jaren samenwerken om de doorgaande lijn te verbeteren. Dit doen wij al op het gebied van Wetenschap & Techniek. Sinds dit jaar ook op het gebied van lezen. Komend jaar willen wij dat verdiepen en mogelijk verder uitbreiden. De samenwerking met onze voorschoolse partners willen wij voortzetten en waar mogelijk eveneens verdiepen.

Daarnaast zullen we bij voortduring blijven inzetten op kennisdeling binnen Bijeen en samen met collega onderwijsorganisaties. We willen hierin optimaal gebruik maken van ICT hard- en software, waarin we de afgelopen jaren krachtig hebben geïnvesteerd. De bereikte basis maakt het mogelijk om hierop qua kennisontwikkeling- en deling volgende stappen te zetten. De bereikte onderwijskundige en facilitaire stevigheid hierin, bleek een ijzersterk fundament voor het realiseren van 'onderwijs op afstand' (maart 2020, coronapandemie).

Naast deze topics zet Bijeen zich in 2023 met name in voor:

- Kwaliteitszorg – blijvend voldoende beoordelingen van de inspectie
- Verduurzamen samenwerking
- Personeel en ouders: ambassadeur van de organisatie
- Profilering

Nieuwbouw en ontwikkelingen op het gebied van huisvesting

In 2020 is het 'Kindcentrum Wolfsbos' geopend en in gebruik genomen. Na vele jaren van voorbereiding zijn leerlingen en personeel nu gehuisvest in een zeer eigentijds, duurzaam schoolgebouw. Daarnaast heeft obs Villa Kakelbont in 2020 een upgrade gehad. Tijdens de zomervakantie zijn de werkzaamheden uitgevoerd. De herinrichting is inclusief een nieuws schoolplein in 2021 afgerond. De administratieve afwikkeling van deze projecten heeft in 2022 plaatsgevonden. Planning-technisch en financieel zijn de projecten goed verlopen. Bij Wolfsbos bleek na de oplevering een probleem met de afgifte van de stroom die werd opgewekt met de zonnepanelen maar dat probleem is inmiddels ook getackeld. We hebben nu een tijdje van relatieve rust op het front van huisvesting gekend.

Op de achtergrond werd en wordt gewerkt aan het masterplan 'onderwijshuisvesting Hoogeveen'. De gemeente Hoogeveen telt 19 scholen die ouder zijn dan 40 jaar. Schoolbesturen hebben aangedrongen op een masterplan om het onderhoud goed te kunnen regelen. In 2020 hebben de gezamenlijke schoolbesturen de handschoen opgepakt en hebben een plan aan de gemeente voorgelegd. Het IHP (integraal huisvestingsplan) is nu in de uitvoeringsfase.

Ontwikkeling op ICT-gebied

Door de vermenging van ICT-licenties en licenties van lesmethoden is het lastig om deze uit elkaar te houden. Ook worden er minder 'conventionele' lesmethoden aangeschaft dan voorheen en wordt er vaker een beroep op software of internetcontent gedaan, waarvoor dan ook weer licentiekosten worden betaald in plaats van afschrijvingskosten. Reden om de scholen de 'leerlingafhankelijke' budgetten uit de rijksbekostiging voor 'Materiele Instandhouding' te geven en hen ook te belasten voor alle kosten die daar bij horen.

Omdat er aan ICT veel meer geld wordt besteed dan beschikbaar is via de leerling afhankelijke budgetten, worden niet alle ICT kosten op schoolniveau gelegd. Zo worden de scholen niet belast met de afschrijvingskosten op Touchscreens, op de ICT-infrastructuur (vaste kabelnetten, WIFI-routers).

Als scholen wensen hebben op het vlak van ICT, dan moeten ze die zelf bekostigen mits het geen zaken betreft die bovenschools bekostigd worden. Dus over de aanschaf van extra printers, devices, oplaadkarren en software kan de school zelf bepalen, omdat dit ten laste komt van het eigen budget. Wel wordt alle ICT-materialen centraal ingekocht en is vooraf overleg nodig met de onderwijsondersteunend ICT'er. Zaken die niet centraal ingekocht worden, laat de onderwijsondersteunend ICT'er ook bij de school.

Ontwikkeling op het gebied van ICT d.m.v. oriënteren, experimenteren, innoveren en implementeren is een vast speerpunt binnen Bijeen. ICT heeft een centrale rol ingenomen binnen het onderwijsaanbod op de scholen, passend bij de visie van de stichting en van de school, opdat we tegemoetkomen aan ons gezamenlijke doel: kinderen laten leren met en door ICT. ICT wordt echt gezien als middel om tot het uiteindelijke doel te komen. De basis- en randvoorwaarden moeten kloppen, zodat onze medewerkers geen tijd kwijt zijn aan tijdrovende zaken zoals het bijhouden van wachtwoorden en het repareren van kapotte devices. Kijkend naar de ontwikkelingen op het gebied van ICT zijn de volgende onderwerpen zichtbaar op de scholen van Bijeen:

Alle scholen van Bijeen zijn volledig gemigreerd naar het Zorgeloos werken in de Cloud. Het bestuurskantoor is in 2022 als laatste ook gemigreerd naar Zorgeloos in de Cloud. Door het inzetten van o.a. SharePoint, Teams en OneDrive ervaren de medewerkers van Bijeen het gemak van (online) samenwerken. Het is van belang om de gebruikerservaringen goed te monitoren en de medewerkers de gelegenheid geven om zich verder te verdiepen in de mogelijkheden van Office 365. Dit kan d.m.v. E-Learning vanuit de Bijeen Academie, maar ook door het aanbieden van trainingen, verzorgd door de onze ICT-leverancier.

De werkgroep ICT heeft zich in het verleden georiënteerd op een passende methode voor Digitale Geletterdheid, welke we in alle groepen en op alle scholen kunnen inzetten. De werkgroep heeft gekozen voor de methode Basicly. Verschillende scholen hebben geëxperimenteerd met de methode en inmiddels hebben alle scholen een licentie gekregen. Als gehele stichting hebben we gekeken of Basicly passend is bij de visie rondom Digitale Geletterdheid en of de methode ook ingepast kan worden in het huidige onderwijsaanbod. Het unanieme antwoord is daarop 'ja'. Op dit moment werkt op elke school in ieder geval één groep met de methode. Het doel is om de methode in de komende jaar uit te spreiden over alle groepen.

Wat betreft de hardware vindt er jaarlijks ontwikkeling plaats. Op dit moment werken we naar een ratio van 2:1 wat betreft het aantal werkplekken voor de leerlingen (1 device voor 2 leerlingen). Op een aantal scholen is de ratio al 1:1; dit door schoolspecifieke investeringswensen. Door de komst van meerdere devices in de school, wordt er ook goed gekeken naar de capaciteit van het Wifi-netwerk. Op advies van onze netwerkbeheerder wordt gekeken welke Accespoints in de verschillende scholen moeten worden vervangen of verplaatst, zodat in elke school de dekking en de capaciteit passend zijn bij het aantal devices in de school. Deze aanpassing is in het begin van 2022 uitgevoerd op alle scholen.

Naast het opschalen van de hoeveelheid werkplekken, wordt ook jaarlijks gekeken welke werkplekken aan vervanging toe zijn (voor een werkplek van de medewerker staat een afschrijftermijn van 5 jaar vastgesteld; voor een werkplek van de leerling (in de meeste gevallen een Chromebook) is dit 4 tot 6 jaar). Op deze manier werken de medewerkers en leerlingen van stichting Bijeen met devices die up-to-date zijn en voldoen aan de gestelde eisen om goed te kunnen functioneren.

Elk jaar brengt de werkgroep ICT in kaart of er onder de medewerkers van Bijeen behoefte aan scholing is op het gebied van ICT. Op basis van de behoefte zal er gekeken worden hoe deze scholing/training vorm kan krijgen. We proberen deze scholing zoveel mogelijk intern te regelen, wellicht gecombineerd met modules uit de Bijeen Academie.

Bovenstaande ontwikkelingen worden op de voet gevolgd en besproken binnen de projectgroep ICT. Met elkaar zijn we kritisch op het verloop van de ontwikkelingen en hebben we dezelfde visie wat betreft de plaats van ICT in ons onderwijs: onze leerlingen verder helpen in hun ontwikkeling, zowel cognitief als sociaal-emotioneel. Bijgestaan door onze ICT-dienstverleners zijn we proactief en zorgen we dat op elke school van stichting Bijeen het voor elkaar is. Samen zijn we toekomstgericht, zorgen we voor verbinding en dagen we uit. Over het geheel bezien zitten we nu qua ICT net als bij huisvesting in een situatie van relatieve rust.

2.2 Ontwikkeling leerlingaantallen

Er zijn verschillende bronnen om de ontwikkeling van het aantal leerlingen in beeld te brengen. De inschatting van het aantal leerlingen is nu gebaseerd op de gemeentelijke prognoses en de actuele situatie op de scholen. Aan de registratie, de telling en de prognosticering is het

afgelopen jaar specifieke aandacht besteed. Dit om nóg betere en meer betrouwbare cijfers te krijgen. Dat is nog best een leerproces, maar we doen ons best. De telling op 1-10-2022 verschilt vrijwel exact 3% van de prognose per 1-2023 en dat is het landelijk gehanteerde groeipercentage in de periode van oktober tot februari.

De prognose van het aantal leerlingen is een belangrijke basis van de meerjarenbegroting waarin de baten en lasten meebewegen met de ontwikkeling van de leerlingaantallen. De nu in de prognose relatief stabiele leerlingaantallen kunnen toch schommelen, dat hebben we in het verleden wel gezien. We moeten dus goed blijven monitoren en ons aanpassen aan de situatie. Zo rond 2025 wordt een stabilisering dan wel een opgaande lijn verwacht.

Brin	School	1 oktober 2018	1 oktober 2019	1 oktober 2020	1 oktober 2021	1 februari 2022	1 oktober 2022	Prognose 1-2-2023	Prognose 1-2-2024	Prognose 1-2-2025	Prognose 1-2-2026	Prognose 1-2-2027
11IR	OBS De Zandloper	39	41	42	42	45	45	48	45	44	45	45
12UZ	Het Spectrum Villa Kakelbont	57	58	59	71	77	73	75	79	78	80	82
12UZ01	Spectrum Zuid	127	116	104	100	105	99	102	99	96	92	88
12UZ02	Spectrum Goudvink	138	137	155	149	157	151	156	148	141	142	141
13AZ	't Kienholt	58	72	74	68	71	69	69	68	66	65	63
13AZ01	Posthoorn	94	93	89	89	91	95	96	89	87	88	85
13AZ02	Kienderwijs	43	45	35	45	43	45	41	40	40	40	40
13GQ	De Schuthoek	240	233	219	206	227	220	229	229	245	264	263
13UL	Apollo	176	171	163	148	150	137	138	139	126	117	112
13XW	Het Hoeltien, Hollandscheveld	136	122	122	120	123	102	114	111	107	113	113
13XW01	Hoeltien Vogelwucht	63	64	53	47	48	47	46	45	44	43	42
13XW02	Hoeltien Tiendeveen	31	35	32	36	39	35	37	34	33	33	35
18NA	OBS De Driesprong	38	38	43	48	50	52	58	56	54	57	57
22KM	't Rastholt	87	91	87	97	102	92	92	92	95	93	91
Totaal		1327	1316	1277	1266	1328	1262	1301	1274	1256	1272	1257

2.3 Doorkijk ontwikkeling van het scholenbestand

Van sluiting van scholen is sinds de oprichting van Bijeen nog geen sprake geweest. Op dit moment komen 2 scholen onder de gemeentelijke opheffingsnorm uit. Deze scholen kunnen voortbestaan omdat Bijeen nog voldoet aan de uitzonderingsregel dat de gemiddelde schoolgrootte nog tenminste 10/6 van de gemeentelijke opheffingsnorm is.

Waar Bijeen hinder van ondervindt, is de te geringe grootte van de scholen. Om een beroep te kunnen doen op de uitzonderingsregel voor het handhaven van scholen kleiner dan de gemeentelijke opheffingsnorm, moeten we scholen samenvoegen onder 1 brinnummer. We hebben daardoor meerdere dislocaties en nevenvestigingen die samenvallen onder 1 brinnummer. Dit heeft invloed op de bekostiging. Voor dislocaties en nevenvestigingen wordt niet dezelfde bekostiging ontvangen als voor een zelfstandige vestiging.

De gemeente heeft tot en met 2017 een vergoeding gegeven voor het in stand houden van de dislocaties en nevenvestigingen en werd de vaste voet die een zelfstandige vestiging aan materiële bekostiging ontvangt, uitgekeerd voor de drie nevenvestigingen en drie dislocaties die Bijeen heeft. Met ingang van 2018 heeft de gemeente besloten deze vergoeding stop te zetten. Dit is uiteraard financieel nadelig.

Het gevolg hiervan is dat Bijeen uit eigen onderwijsmiddelen bijdraagt om scholen voor openbaar onderwijs op deze locaties in stand te houden. Daarbij worden we tijdelijk flink geholpen door de extra subsidies en bekostigingen die het ministerie van OCW beschikbaar stelt om de gevolgen van de coronapandemie het hoofd te bieden. Daar zal echter een einde aan komen. Er zal worden gekeken naar de verdelingsregels die wij momenteel hanteren en of hier aanpassingen aan gedaan moeten worden. Dit onderwerp is momenteel onder de aandacht in de "Projectgroep instandhoudingsbeleid".

3. Exploitatiebegroting 2023

Exploitatie	Begroting 2023 in euro's	Begroting 2022 in euro's	Realisatie 2021 in euro's
Baten			
Rijksbijdragen			
Normatieve rijksbijdrage	€ 10.174.554	€ 8.311.509	€ 8.852.385
Overige rijksbijdragen	€ 1.285.540	€ 1.636.463	€ 1.578.139
Doorbetalingen rijksbijdragen SWV	€ 329.824	€ 216.169	€ 263.272
Totaal Rijksbijdragen	€ 11.789.918	€ 10.164.141	€ 10.693.796
Overige overheidsbijdragen			
Gemeentelijke bijdragen	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300
Overige overheidsbijdragen	€ 5.000	€ -	€ 100
Tortaal overige overheidsbijdragen	€ 71.300	€ 66.300	€ 66.400
Overige baten			
Verhuur onroerende zaken	€ 53.545	€ 43.560	€ 47.506
Detachering	€ 243.404	€ 212.550	€ 211.394
Overige baten	€ 32.843	€ 6.793	€ 250.779
Totaal Overige baten	€ 329.792	€ 262.903	€ 509.678
Totaal baten	€ 12.191.010	€ 10.493.344	€ 11.269.875
Lasten			
Personele lasten			
Lonen en salarissen	€ 9.095.240	€ 8.180.432	€ 8.564.564
Lasten personeelsbeleid	€ 762.697	€ 500.722	€ 372.097
Uitkeringen	€ -39.845	€ -91.755	€ -256.064
Totaal personele lasten	€ 9.818.093	€ 8.589.399	€ 8.680.598
Afschrijvingen	€ 239.454	€ 210.569	€ 233.589
Huisvestingslasten			
Huur	€ 310.100	€ 279.220	€ 302.417
Onderhoud	€ 117.500	€ 101.050	€ 114.814
Energie en water	€ 325.150	€ 118.880	€ 90.320
Schoonmaakkosten	€ 218.650	€ 220.275	€ 225.717
Heffingen en leges	€ 37.900	€ 55.450	€ 41.776
Dotatie voorziening	€ 156.300	€ 195.629	€ 195.629
Overige huisvestingslasten	€ 6.200	€ 6.100	€ 10.566
Totaal huisvestingslasten	€ 1.171.800	€ 976.604	€ 981.238
Instellingslasten			
Administratie en beheer	€ 243.679	€ 255.845	€ 161.779
Leermiddelen, licenties en apparatuur	€ 479.227	€ 444.998	€ 405.451
Overige instellingslasten	€ 142.205	€ 108.278	€ 83.167
Totaal instellingslasten	€ 865.111	€ 809.121	€ 650.398
Totaal lasten	€ 12.094.458	€ 10.585.693	€ 10.545.823
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	€ -	€ -6.000	€ -530
Financiële lasten	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.022
Saldo financiële baten en lasten	€ -2.000	€ -8.000	€ -2.552
Exploitatieresultaat	€ 94.552	€ -100.349	€ 721.500

Toelichting op de exploitatiebegroting 2023

Het begrotingsresultaat voor 2023 is afwijkend van de voorgaande meerjarenbegroting en ingegeven door de actuele situatie in het onderwijs en daaraan verbonden personeelssituatie. Corona vraagt extra inzet van personeel en de daarvoor benodigde middelen worden snel en ruim door de overheid verstrekt. Zo snel en ruim dat we er niet in slagen om die middelen ook beheerst in de door OCW beoogde periode te zetten, we spreiden de inzet dus iets meer dan aanvankelijk gepland.

Bijeen maakt een bewuste keuze om in 2023 nog niet negatief te begroten en in te teren op het eigen vermogen. Omdat we onvoldoende goed personeel hebben kunnen werven zal het uitgaven niveau in 2023 net onder het inkosten niveau zitten. De tijdelijke extra subsidies zullen ons nog worden verstrekt tot 1-8-2023. Daarna zullen we ons uitgaven niveau en onze capaciteit geleidelijk beperken.

In de begroting is geen indexatie toegepast maar is uitgegaan van het actuele koopkrachtniveau. In het verleden werden voor loonkosten altijd prijscompensaties verleend, de begroting bevat daarom niet een extra risico.

Resultaat

We starten met een beschouwing van het begrote exploitatieresultaat. Het resultaat is een gevolg van belangrijke wijzigingen in baten en in lasten. We noemen een aantal:

Vereenvoudigde bekostiging, dat levert ons in principe ruim € 100.000 extra op maar door de overgangsmaatregel duurt het vier jaar voordat we dat ook werkelijk gaan realiseren.

Bijzondere bekostigingen: aan tijdelijke bekostigingen ontvangen we ongeveer € 1.060.000 waarvan € 950.000 stopt op 1-8-2023. Daarnaast zijn er reguliere bekostigingen waarvan de voorwaarden tijdelijk zijn verruimd maar dat stopt vermoedelijk ook gewoon op 1-8-2023.

De loonkosten zijn van begroting 2022 naar begroting 2023 bijna een miljoen gestegen, dit is geheel te danken aan initiële loonsverbetering want we zetten gemiddeld bijna dezelfde menskracht in. Deze kostenstijging is geheel gecompenseerd in de bekostiging.

De energiekosten stijgen van € 111.000 naar € 317.000, de inflatie gaat ons ook niet voorbij en hoewel de bekostiging is gestegen, weegt dat niet op tegen zulke kostenstijgingen.

De negatieve rente is ten einde.

Baten

Rijksbijdragen OCW

Onder deze post zijn de baten begrepen die afkomstig zijn van het ministerie van OCW. Dit zijn:

- De lumpsum (voorheen personele lumpsum, materiële instandhoudingsbekostiging en budget personeel- en arbeidsmarktbeleid)
- De bekostiging van het onderwijsachterstandenbeleid
- De bekostiging professionalisering starters en schoolleiders
- De bekostiging voor opvang van asielzoekers en andere vreemdelingen
- Specifieke bekostigingen om leerachterstanden door de corona situatie in te lopen en andere tijdelijke subsidies geïnspireerd door rijksbeleid.

Dan is er nog sprake van doorbetaling van rijksbijdragen door het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

- De bijdrage voor lichte ondersteuning
- De bijdrage voor zware ondersteuning

Voor de berekening van de bekostigingen wordt gebruik gemaakt van leerlingenaantallen, van aantallen scholen, van aantallen leerlingen per school (brinnummer), van de potentiële

achterstandssituatie van de kinderen op een school door opleiding en taalachtergrond van de ouders, van asielaanvragen en toekenningen en van verblijfsduur van de betreffende leerlingen en tenslotte van de ondersteuningsbehoeften van specifieke leerlingen. Door naar deze variabelenreeks te kijken is de bekostiging toegesneden op de situatie en zijn belangrijke mogelijke risico's afgedekt. Ook zijn er voor specifieke risico's en situaties nog specifieke bekostigingen, zoals fusiebekostiging, groeibekostiging en opheffingsbekostiging.

In de begroting is gebruik gemaakt van de actuele bekostigingsvariabelen en de actuele leerlingaantallen. Deze zijn geverifieerd met ROD en de bekostigingsinformatie van de PO-Raad. Op 15 november heeft het ministerie van OCW de informatievoorziening nog niet zo voor elkaar als toen er geen vereenvoudigde bekostiging was en er zijn nog geen beschikkingen voor 2023. Door de vereenvoudiging van de bekostiging in 2023 zal de basisbekostiging worden toegekend met kalenderjaarbeschikkingen. Wellicht zal op het gebied van de rijksbijdragen nog een meevaller te verwachten zijn: door de nieuwe beschikkingen en het gewijzigde betaalschema, is sinds 2006 opgenomen vordering op OCW vanwege virtuele achterstalligheid van betaling van de rijksbijdrage vervallen. Omdat in de nieuwe beschikkingen het betaalschema is gewijzigd, zit daar een zweem van bezuiniging aan vast. De sector heeft over dit onderwerp een juridische procedure lopen. Bij een gunstige uitkomst kan dat nog iets opleveren maar dat is nog onzeker.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen betreffen momenteel enkel nog gemeentelijke bijdragen. Onder de gemeentelijke bijdragen zijn de bijdragen opgenomen van de gemeente Hoogeveen voor de schakelklas en projecten als Gelijke kansen en Doorstroom PO/VO. Deze bijdragen komen meer en meer onder druk door de financiële situatie van de gemeente.

Overige baten

Hieronder vinden we de huuropbrengsten die worden ontvangen voor de verhuur van lokalen aan instellingen voor kinderopvang. Lege lokalen worden zoveel mogelijk verhuurd om de kosten van leegstand tegen te gaan. Daarnaast wordt een deel van het stafkantoor verhuurd aan het samenwerkingsverband.

Ook de baten van detachering zijn hier gerubriceerd. Dit zijn in hoofdzaak de doorberekende loonkosten van de medewerkers die Bijeen in dienst heeft ten behoeve van het samenwerkingsverband.

De overige baten betreft inkomsten voor projecten. Zo is er de cultuursubsidie (Compenta) en zijn er wat inkomsten ouderaden die hun school projectmatig ondersteunen. Tegenover deze inkomsten zijn ook uitgaven begroot waardoor ze budgetneutraal zijn.

Lasten

Lonen en salarissen

Het begrote bedrag aan lonen en salarissen is een optelsom van alle loonkosten. Het grootste deel van deze kosten wordt gemaakt via eigen verloning. Bij gebrek aan eigen personeel wordt van tijd tot tijd personeel op payroll basis aangesteld en vindt inhuur van externen plaats. De lonen en salarissen zijn doorgerekend op basis van de huidige aanstellingen en de eventuele afloop daarvan¹. Voor het schooljaar 2022-2023 is de planning bekend en voor het schooljaar 2023-2024 is een inschatting gemaakt van de inzet rekening houdend met de ontwikkeling van het aantal leerlingen en het beschikbare budget. Door het eigen risicodragerschap voor vervanging bij ziekteverzuim is ook het verzuimpercentage van belang. We laten een drietal verdelingen van de begrote loonkosten zien, een per kostendrager, een per school en een per maand. In de gespecificeerde bijlagen is nog een uitsplitsing per kostensoort te zien.

¹ Het bedrag aan loonkosten in de tabel sluit niet exact aan bij de loonkosten in het exploitatieoverzicht omdat een deel van het bedrag bestaat uit reiskosten woon/werk en belaste onkostenvergoedingen, deze kosten staan in het exploitatieoverzicht niet onder 'Lonen en salarissen' maar onder de 'Lasten personeelsbeleid'.

Totale loonkosten voor:			begroot		Totale loonkosten voor:		
Kdr nr	Kdr omschr		bedrag	Kplnr	Kpl omschr		bedrag
10314	Passend onderwijs	€	30.851,75	11IR	De Zandloper	€	324.626,35
10500	Werkdrukmiddelen	€	49.029,59	12UZ	Villa Kakelbont	€	537.097,71
10701	Extra Hulp voor de Klas	€	2.301,77	12UZ01	Zuiderbreedte dl	€	713.301,67
10703	Nationaal Programma Onderwijs NPO	€	791.910,55	12UZ02	De Goudvink dl	€	944.616,98
10704	Vrijroosteren leraren fase 3	€	27.414,46	13AZ	t Kienholt Hoogeve	€	488.643,61
10705	Impuls bewegingsonderwijs	€	7.917,48	13AZ01	Posthoorn Pesse r	€	471.737,09
20007	Schakelklas	€	33.419,08	13AZ02	Kienderwijs AZC dl	€	423.077,43
260416	Verv. Betaald oudersch.verl.	€	3.847,32	13GQ	De Schuthoek	€	1.146.177,69
260417	Verv. Onbet.oudersch.vel.	€	15.928,21	13UL	Apollo	€	911.041,93
40000	OP	€	6.079.250,36	13XW	Oostenbrink Hollan	€	647.958,77
40001	OOP	€	490.098,74	13XW01	Vogelmucht Elim n	€	290.298,53
40002	Directie	€	1.008.837,15	13XW02	Tiendeveen nv	€	267.873,84
40056	Vervanging ER ziekte	€	-	18NA	De Driesprong	€	318.480,14
40057	Vervanging ER overig	€	-	22KM	t Rastholt	€	495.928,12
40068	Vervanging ao UWV	€	39.845,36	22KM01	Personeel SWV	€	243.403,84
40070	Vervanging ao	€	-	22KM02	Poolers	€	622.179,34
40071	Poolvervangers	€	622.179,34	AN96-a	Bestuur en staf	€	358.287,73
40080	Nascholing	€	-				
60028	Doorstroomtraject PO/VO	€	-				
60030	Gelijke kansen	€	-				
90023	Stage	€	1.899,61				
	Totaal		€ 9.204.730,77	Totaal			€ 9.204.730,77

Als correctie op de loonkosten is de aan de vervanging van zwangerschapsverlof gekoppelde vergoeding van het UWV opgenomen.

De lastenverdeling per maand ziet er als volgt uit waarbij vakantiegeld en eindejaarsuitkering via reserveringen per maand zijn verdeeld. Kijkend naar de uitbetalingen dan zijn er pieken in mei en december en zijn de andere maanden iets lager dan hieronder weergegeven.

GELD	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	2023
werkelijk													
OP	622.567	622.568	622.567	622.301	617.931	622.758	620.141	599.652	594.406	594.280	594.198	581.678	7.315.050
OOP	49.792	49.792	52.248	52.915	52.763	52.915	52.470	35.402	35.582	35.582	35.582	34.990	540.034
OOP-Z	27.618	27.618	27.618	27.618	27.346	27.969	27.873	25.349	25.443	25.443	25.443	24.619	319.960
DIR	87.056	87.056	87.056	87.056	82.906	87.079	86.780	86.235	85.331	85.331	85.331	80.568	1.027.787
S	307	307	307	307	307	296	70	0	0	0	0	0	1.900
totaal	787.341	787.341	789.797	790.198	781.254	791.018	787.335	746.638	740.763	740.637	740.554	721.855	9.204.731

De afkortingen staan voor: OP=Onderwijzend personeel, OOP=Onderwijsondersteunend personeel, OOP-Z=stafpersoneel, DIR=Directie, S=Stagiaires

In formatie omvang ziet dat er als volgt uit:

FTE	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	2023
werkelijk													
OP	88,10	88,10	88,10	88,10	88,10	88,10	88,10	84,68	84,68	84,68	84,68	84,68	86,67
OOP	12,14	12,14	12,14	12,14	12,14	12,14	12,14	8,08	8,08	8,08	8,08	8,08	10,44
OOP-Z	4,13	4,13	4,13	4,13	4,13	4,13	4,13	3,73	3,73	3,73	3,73	3,73	3,96
DIR	8,95	8,95	8,95	8,95	8,95	8,95	8,95	8,85	8,85	8,85	8,85	8,85	8,90
S	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60	1,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
totaal	114,91	114,91	114,91	114,91	114,91	114,91	114,51	105,32	105,32	105,32	105,32	105,32	110,88

Hoewel veel aanstellingen eindigen op 31-7, is er op voorhand van uit gegaan dat een flink aantal van die tijdelijke contracten verlengd zal worden. In de formatieplanning voor schooljaar 2023-2024 zal opnieuw gerekend worden met dan actuele informatie. Op voorhand is in de begroting ook nog geen rekening gehouden met ontslagkosten, transitievergoedingen en door het participatiefonds te declareren uitkeringskosten.

Lasten personeelsbeleid

De lasten van het personeelsbeleid worden bepaald door de plannen ten aanzien van scholing en de inhuur van ambulant personeel dat we niet in dienst willen of kunnen nemen. In het kader van de subsidie "Vrijroosteren leerkrachten" wordt ook extern personeel ingehuurd. Verder komen alle kosten van het randgebeuren van personeel hier langs, zoals reiskosten, kerstpakketten, bedrijfsgezondheidszorg en ook de reserveringen voor jubileumuitkeringen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de investeringen in pleininrichting, meubilair, leermethoden, ICT en nog wat andere zaken. De afschrijvingslasten zijn hoger dan vorig jaar met name door toename van het aantal devices. Bovendien hanteren we voor de nieuwste devices voor leerlingen (Chromebooks) een afschrijvingstermijn van 4 jaren. Ook opvallend was de toename van de afschrijvingen op Inventaris, dit vooral als gevolg van onze bijdrage aan de zonnepanelen op Wolfsbos. Die zijn onder dit kopje opgenomen en worden in 15 jaar afgeschreven. Met name bij de lesmethoden dalen de afschrijvingen. Dat komt omdat deze gaandeweg vaker worden vervangen door digitale lesmethoden. Die worden niet aangeschaft, maar in licentie afgenomen. Die kosten duiken elders in de exploitatie op. Verder dalen de stuks kosten van apparatuur, iets wat deels gecompenseerd wordt door meer stuks aan te schaffen. Waar enkele jaren geleden er nog 1 computer was per 5 leerlingen is er nu per 1,5 leerlingen een apparaat, computer, iPad of Chromebook. Op een enkele school is dat al bijna 1 device per leerling.

Bij afschrijvingen worden de aanschafkosten verdeeld over de geschatte levensduur ten laste van de exploitatie gebracht.

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

Meubilair	: 15 tot 30 jaar
Leermiddelen	: 8 jaar
ICT, digiborden/touchscreens	: 8 jaar
ICT, overig	: 5 of 6 jaar
Overige inventaris en apparatuur	: 5 jaar

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten bestaan uit kosten voor huur, onderhoud, energie en water, schoonmaak, heffingen en overige huisvestingslasten. De begrote bedragen zijn tot stand gekomen op basis van ervaringscijfers en aannames voor de toekomst. Bij de schoonmaakkosten was vorig jaar sprake van een flinke verhoging door extra reiniging en ontsmetting in verband met corona, die hebben we gedeeltelijk weer teruggedraaid.

De energiekosten zijn drastisch verhoogd. Op basis van de contracten onder gemeentelijke paraplu waren de kosten tot en met 2022 redelijk veilig maar vanaf 2023 ziet dat er anders uit. Gerekend wordt nu met bijna een verdrievoudiging zonder (afdoende) compensatie. We gaan zo van € 88.000 voor gas naar € 256.000.

De huisvestingslasten bestaan voor een bedrag van € 156.300 uit een dotatie aan de onderhoudsvoorziening waaruit kosten voor het meerjaren onderhoud worden voldaan. Basis voor de onderhoudsvoorziening is het actuele meerjaren onderhoudsplan. De dotatie is ongeveer gelijk aan de gemiddelde kosten per jaar over de 30 jaar die het onderhoudsplan bestrijkt. Voor 2023 is groot onderhoud gepland voor een bedrag van € 180.000, hierbij tekent het gebouw van 't Rastholt voor € 66.000. In de bedragen zijn de werkzaamheden begrepen met een cyclus van tussen de 3 jaar en 30 jaar. Klussen met een kortere cyclus (zoals keuringen) worden begroot onder het dagelijks onderhoud en klussen met een grotere cyclus worden geacht gemeentelijk onderhoud te zijn.

Overige instellingslasten

Hieronder vallen de kosten voor administratie en beheer. Dat zijn kosten voor onder andere de accountantscontrole, de inkoop van diensten bij ons administratiekantoor,

kantoorbenodigdheden maar ook betaalde adviezen en ondersteuning van bijvoorbeeld juristen, architecten, management consultants en anderen. De kosten van accountant en administratiekantoor zijn dit jaar verhoogd vanwege een stevige indexering van het administratiekantoor en vanwege een nieuwe accountant die een prijs moest neerleggen voor 4 jaar. De kosten van deskundigen kunnen sterk wisselen afhankelijk van de plannen van de organisatie of van de zaken die langskomen en waarbij we directe ondersteuning inschakelen.

Ook de kosten voor inventaris, reproductie, apparatuur en verbruiksmiddelen voor in de klas vallen onder overige instellingslasten. De opname van deze kosten in de begroting komt vaak tot stand door de opgaven van de afzonderlijke scholen op deze posten op te tellen. Deze getallen zijn dus afkomstig van de schooldirecteuren. We houden bij de leermiddelen wel rekening met extra uitgaven door de beschikbaarheid van de NPO-subsidie. Bovenop de bedragen die de scholen hebben begroot los van de NPO-subsidie, is er gerekend op nog eens € 30.000 aan extra kosten.

De overige lasten die deel uitmaken van deze categorie zijn divers: kosten voor contributies aan bestuurlijke organisaties, abonnementen, kosten voor testen en toetsen, uitgaven voor cultuureducatie en andere projectmatige uitgaven. Ook deze post wordt voornamelijk door schooldirecteuren begroot.

Financiële baten en lasten

Onder de financiële baten en lasten zijn de rentekosten op spaartegoeden en de bankkosten begrepen. Inmiddels gaan we uit van 0% rente waarmee de rentekosten voorbij lijken. Uiteraard blijven de bankkosten wel bestaan.

4. Meerjarenperspectief

4.1 Meerjarenbegroting 2023 t/m 2027

In onderstaande tabel is de meerjarenbegroting op hoofdlijnen weergegeven.

Meerjarenbegroting	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten							
Rijksbijdragen OCW	10.693.796	10.164.141	11.789.918	10.713.666	10.436.717	10.258.120	10.363.689
Overige overheidsbijdragen	66.400	66.300	71.300	71.300	71.300	71.300	71.300
Overige baten	509.678	262.903	329.792	325.833	321.858	319.196	321.569
Totaal baten	11.269.875	10.493.344	12.191.010	11.110.799	10.829.875	10.648.616	10.756.558
Lasten							
Personele lasten	8.680.598	8.589.399	9.818.093	9.253.119	8.792.226	8.486.468	8.578.473
Afschrijvingen	233.589	210.569	239.454	234.586	229.717	226.471	229.356
Huisvestingslasten	981.238	976.604	1.171.800	1.163.781	1.155.763	1.150.417	1.155.169
Overige instellingslasten	650.398	809.121	865.111	854.131	810.864	789.996	795.389
Totaal lasten	10.545.823	10.585.693	12.094.458	11.505.617	10.988.570	10.653.352	10.758.387
Saldo baten en lasten	724.051	-92.349	96.552	-394.818	-158.695	-4.736	-1.829
Saldo financiële baten en la	-2.552	-8.000	-2.000	0	1.000	2.000	2.000
Exploitatieresultaat	721.500	-100.349	94.552	-394.818	-157.695	-2.736	171

Toelichting op de meerjarenbegroting

Resultaat

Het exploitatieresultaat is een keuze. Onderwijsinstellingen zijn non-profit organisaties en streven daarom per definitie naar een nulresultaat op lange termijn. Daarbij wordt de risicopositie afgezet tegen de wil tot voortbestaan. Dat leidt tot een reservepositie waarbij risico en overlevingsmogelijkheden in evenwicht zijn. Voor het onderwijs heeft het ministerie van OCW zich al druk gemaakt over dat evenwicht. In elk geval waar het de publieke middelen betreft. Dat geldt ook voor Bijeen. In 2020 is er een signaleringgrens gedefinieerd voor het onderwijs waarbij wordt aangegeven dat als een onderwijsorganisatie meer eigen vermogen heeft dan de signaleringgrens, er een plan moet komen voor de besteding van dat bovenmatige eigen vermogen. Enerzijds is er de vereenvoudiging van de bekostiging die een "aanslag" heeft gepleegd van € 495.000 op het eigen vermogen. Anderzijds moet de herziening van de onderhoudsvoorziening nog plaats vinden². Dat zal een neerwaarts effect op het eigen vermogen hebben van een nog groter bedrag³. Daarmee zal de actuele signaleringswaarde niet meer overschreden worden. Iets dat overigens voor veel Nederlandse organisaties in het primair onderwijs zal gelden. Bij de keuze om meerjarig met een begrotingstekort te werken, speelt de omstandigheid een rol dat in 2021 veel meer bekostigingen en subsidies zijn ontvangen dan zinvol in korte tijd uitgegeven konden worden. Ook in 2022 zal dat (in mindere mate) het geval zijn. Deze gelden zullen in de opvolgende jaren extra worden uitgegeven voor het doel dat eraan gekoppeld is. Naar verwachting zal in 2021 ongeveer € 500.000 niet worden uitgegeven en in 2022 ongeveer € 300.000. In de jaren 2024 tot en met 2026 zal het grootste deel van deze reserve worden besteed.

Baten

De rijksbijdragen in de meerjarenbegroting zijn gebaseerd op de ontwikkeling van de leerlingaantallen maar er wordt ook rekening gehouden met de vermindering van extra

² Vanwege uitstel van de verplichting en de doorgaande discussie over de te hanteren techniek, heeft Bijeen deze omschakeling opnieuw uitgesteld.

³ In de hiervoor opgestelde notitie van januari 2021 wordt gewag gemaakt van een bedrag van € 1.150.000.

bekostigingen en subsidies. De leerlingenaantallen fluctueren licht de komende jaren, we hebben krimp en we verwachten stabilisering en weer groei. Dat laatste is althans de landelijke verwachting voor plattelandsgebieden. Voor stedelijke gebieden is bij voortduring sprake van groei. Tot dusver is de verwachting iets te optimistisch geweest.

De bekostiging achteraf (t/1) betekent dat het aantal leerlingen met een vertraging van bijna een jaar doorwerkt en dan in een iets minder dan proportionele omvang. Die disproportionaliteit wordt veroorzaakt door de vaste componenten in de bekostiging en door de kleine scholentoeslag. De overige overheidsbijdragen en overige baten zijn gering en blijven nagenoeg gelijk of dalen de komende jaren. Provincies en gemeenten zetten zichzelf steeds meer op afstand van het onderwijs. De lokale educatieve agenda's raken leeg. Enerzijds betekent dat minder geld, anderzijds meer stabiliteit en organisatorische rust.

Lasten

De in de meerjarenbegroting opgenomen lasten zijn gebaseerd op de bedragen uit de begroting 2023. De loonkosten en andere personeelskosten bewegen mee met de ontwikkeling van het personeel waarvan de omvang weer wordt bepaald door de extra subsidies, het aantal leerlingen en de gekozen gemiddelde groeps grootte. Bij de kosten van het personeel zijn de aanstellingen van het huidige personeel doorgetrokken naar de toekomst waarbij de batendaling door kleinere leerlingaantallen is gevolgd door minder personele inzet en is de meerinzet van personeel door de extra subsidies ten opzichte van 2023 afgebouwd met € 400.000 in 2024, € 300.000 in 2025 en in 2026 nog met € 200.000. Deze afbouw vindt plaats via minder externe krachten en aflopende tijdelijke contracten en regulier verloop.

De afschrijvingslasten zullen licht dalen de komende jaren. Door intensivering van ICT in het onderwijs en verduurzaming van gebouwen is er een opwaartse druk maar door afname van stuksprijzen en door meer digitalisering van lesmethoden zullen de kosten van investeringen in lesmethoden worden vervangen door kosten van licenties. Wellicht wordt de trend om bij te dragen aan de investeringskosten voor huisvesting nog belangrijker. Zo investeren onderwijsorganisaties steeds vaker in zonnepanelen en duurzaam en onderhoudsarm bouwen. Hiermee kunnen kosten van energie, schoonmaak en onderhoud worden bespaard.

De huisvestingslasten bewegen iets minder dan de leerlingaantallen. Deze zijn bijna gelijkblijvend ingevuld in de meerjarenbegroting voor de jaren na 2023. Er is geen wijziging begroot in de scholensituatie van dit moment. Wel wordt daar kritisch naar gekeken.

Van de kosten van lesmiddelen wordt verondersteld dat ze ongeveer evenredig aan het aantal leerlingen zullen bewegen met misschien in de eerste jaren nog een lichte stijging door de toename van de licentiekosten. Maar door de intensivering van de ICT in het onderwijsproces, wordt steeds minder gebruik gemaakt van fysieke materialen. Die kosten zouden dus sneller kunnen dalen dan het aantal leerlingen. Ook voor andere instellingslasten geldt dat ze zullen meebewegen met het aantal leerlingen maar minder dan evenredig.

4.2 Het vermogen en kengetallen in meerjarig perspectief

Met de voorschriften voor de ontwikkeling van het eigen vermogen is ook in belangrijke mate bepaald hoe de kengetallen zich zullen ontwikkelen. De norm voor het publiek eigen vermogen maakt alle andere kengetallen ondergeschikt. De solvabiliteit, liquiditeit en weerstandsvermogen zullen teruglopen maar lagen toch ook al jaren ruim boven de ondergrenzen. Als we de uitkomsten van de meerjarenbegroting doorrekenen (inclusief het geprognosticeerde resultaat van de tweede kwartaalrapportage van 2022 en het voornemen om de eenmalige aanvullende dotatie voor de onderhoudsvoorziening op te nemen) dan daalt het eigen vermogen tussen 31-12-2021 en 31-12-2027 van € 3.708.000 naar € 2.250.000. De signaleringwaarde zal tegen die tijd ongeveer € 1.750.000 zijn⁴. Dat betekent dat we dan nog steeds als "rijk" bestuur zullen worden aangemerkt.

⁴ De signaleringswaarde per 31-12-2021 was € 1.719.000.

Bij een gelijkblijvend vreemd vermogen daalt de solvabiliteit van 73% naar 48%. Als de resultaten 1:1 ten laste gaan van de liquide middelen en als de kortlopende vorderingen en schulden gelijk blijven, dan daalt de liquiditeit⁵ tussen 2021 en 2027 van 4,34 naar 4,00. Het weerstandsvermogen⁶ daalt van 36,2% naar 20,9%.

De kengetallen zullen boven de norm blijven ondanks de negatieve resultaten. Overigens zouden de normen aangepast moeten worden als de regelgeving wordt aangepast. Op de lange termijn is het natuurlijk de intentie om baten en lasten met elkaar in evenwicht te kunnen blijven brengen.

4.3 Risicoanalyse

De belangrijkste risico's voor Bijeen hangen samen met de krimp. Als gevolg van mogelijk dalende leerlingaantallen komen de baten voor lokalen te vervallen terwijl de huisvestingslasten wel door blijven lopen. De leegstand van lokalen kan opgevangen worden door medegebruikers aan te trekken en zo de kosten te dekken. Door gebruikmaking van disclocaties staat Bijeen al voor een zwaardere financiële opgave dan andere besturen. Een daling van het leerlingenaantal kan in de nabije toekomst al betekenen dat er een school formeel-technisch moet gaan fuseren met een daling van inkomsten als gevolg. Bij instandhouding van alle leslocaties betekent dat dan geen vermindering van lasten en dus een nog zwaardere opgave.

Een ander risico is het ziekteverzuim. Doordat Bijeen niet meer is aangesloten bij het Vervangingsfonds, komen de kosten van vervanging bij ziekte voor rekening van de stichting zelf. In de begroting wordt daarom rekening gehouden met ziektevervanging. Zou dat erg gaan tegenvallen, dan vallen ook direct de vervangingskosten tegen omdat die niet meer door een verzekering gedekt worden. Tot dusver heeft het eigen risicodragerschap juist flinke meevallers opgeleverd en is het dus zeer gunstig geweest voor Bijeen.

Samenhangend met eerdere personele risico's is ook de eventuele invulling van vacatureruimte en vervanging een risico vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Het is een beetje een bijzonder fenomeen als zich tegelijk krapte en boventaligheid voordoen, maar zo is de situatie nu wel. Het komt ook doordat er extra personeel nodig is voor het inhalen van corona achterstanden.

Met de coronacrisis hebben we gezien dat er meer risico's zijn, onverwachte en toch ingrijpende. Aangezien de rijksoverheid veel van onze risico's dekt, mogen we daarnaar kijken en kunnen we daar ook naar kijken. Toch blijft het verstandig om ons aanpassingsvermogen op peil te houden zodat we kunnen inspelen op bijzondere situaties als zich die voordoen. Een beroep op de menselijke flexibiliteit en op financiële reserves zijn dan de belangrijkste pijlers.

⁵ Gedefinieerd als kortlopende vorderingen plus liquide middelen gedeeld door kortlopende schulden.

⁶ Het weerstandsvermogen is hier gedefinieerd als eigen vermogen gedeeld door totale baten.

5. Conclusie

Deze meerjarenbegroting laat zien hoe de exploitatie en het eigen vermogen van Bijeen zich -gegeven de uitgangspunten- zal ontwikkelen in de komende jaren.

Bijeen maakt met deze meerjarenbegroting opnieuw een bewuste keuze om negatief te begroten en daarmee in te teren op het eigen vermogen. Het dient de kwaliteit van het onderwijs op de scholen. Waar mogelijk en nodig zal die zelfs verbeterd worden.

Zoals eerder aangegeven is de structuur van Bijeen met nevenvestigingen en dislocaties niet gunstig als het gaat om de bekostiging. Die situatie blijft de aandacht krijgen die het verdient.

De nagestreefde negatieve resultaten zijn prima op te vangen binnen het eigen vermogen. Het weerstandsvermogen is voldoende om dit te kunnen dragen.

6. Bestuursbesluit

De directeur bestuurder, drs. mevr. J.A.A. Verheggen-ten Horn, heeft het voornemen tot vaststelling van de begroting 2023 en meerjarenbegroting voor de jaren 2023 t/m 2027 bekend gemaakt bij de raad van toezicht en de GMR. De raad van toezicht heeft desgevraagd goedkeuring verleend voor de (meerjaren)begroting. De GMR heeft desgevraagd positief geadviseerd over de (meerjaren)begroting en het onderliggende financiële beleid.

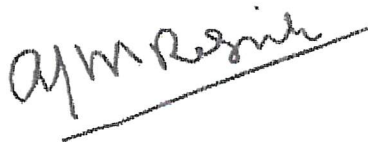
Vastgesteld door de directeur-bestuurder op 22-11-2022

directeur bestuurder
drs. Mevr. J.A.A. Verheggen-ten Horn

Goedgekeurd door de raad van toezicht op 22-11-2022
Voorzitter, Raad van Toezicht
Mevr. A. J. M. Resink-Weeber

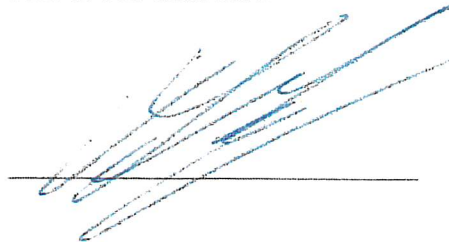

Positief geadviseerd door de GMR op 28 november 2022

Voorzitter GMR:

Dhr. V. van Leeuwen:

Secretaris GMR:

Dhr./ mevr.: C. Engelsman

Bijlage: meerjarenbegroting 2023-2027 gespecificeerd op grootboekniveau

Meerjarenbegroting		2023						
Bijeen		2023						
Grb		werkelijk 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
	Baten:							
	Rijksbijdragen							
81100	Personele bekostiging regulier en groei	€ 5.496.032	€ 4.954.851	€ 7.427.452	€ 7.306.644	€ 7.185.335	€ 7.104.119	€ 7.176.518
81106	Aanvullende bekostiging OAB	€ 801.565	€ 721.771	€ 981.594	€ 965.628	€ 949.596	€ 938.863	€ 948.431
81110	Personeel- en Arbeidsmarktbeleid	€ 1.384.965	€ 1.441.904	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
81150	Materiële instandhouding regulier	€ 1.159.088	€ 1.192.984	€ 1.765.508	€ 1.736.791	€ 1.707.956	€ 1.688.651	€ 1.705.860
81155	Materiële instandhouding, groei	€ 10.735	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Subtotaal normatieve rijksbijdragen	€ 8.852.385	€ 8.311.509	€ 10.174.554	€ 10.009.064	€ 9.842.887	€ 9.731.633	€ 9.830.809
81205	Geoormerkte subsidies personeel ministerie	€ 1.052.212	€ 1.265.962	€ 1.060.155	€ 160.155	€ 60.155	€ 0	€ 0
81216	Prestatiebox Startersbekostiging	€ 220.351	€ 119.901	€ 126.558	€ 123.985	€ 121.412	€ 119.697	€ 121.222
81227	Bijz. bekostiging vreemdelingen	€ 305.577	€ 250.600	€ 258.667	€ 253.934	€ 249.191	€ 246.022	€ 248.843
81300	Budget lichte ondersteuning	€ 159.840	€ 139.874	€ 90.304	€ 88.468	€ 86.632	€ 85.408	€ 86.496
81301	Budget zware ondersteuning	€ 103.432	€ 76.295	€ 79.680	€ 78.060	€ 76.440	€ 75.360	€ 76.320
	Subtotaal overige rijksbijdragen en doorbetalingen	€ 1.841.411	€ 1.852.632	€ 1.615.364	€ 704.602	€ 593.830	€ 526.487	€ 532.880
	Overige overheidsbijdragen							
82105	Vergoeding gemeente personeel (schakelklas)	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300	€ 66.300
82255	Overige overheidsbijdragen, personeel	€ -	€ -	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
82260	Overige overheidsbijdragen, materieel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
82280	Restitutie premies	€ 100	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal overige overheidsbijdragen	€ 66.400	€ 66.300	€ 71.300	€ 71.300	€ 71.300	€ 71.300	€ 71.300
	Overige baten							
85100	Verhuur	€ 47.506	€ 43.560	€ 53.545	€ 53.545	€ 53.545	€ 53.545	€ 53.545
85200	Detachering	€ 211.394	€ 212.550	€ 243.404	€ 239.445	€ 235.470	€ 232.808	€ 235.181
85690	Overige baten	€ 250.779	€ 6.793	€ 32.843	€ 32.843	€ 32.843	€ 32.843	€ 32.843
88100	Rente	€ -530	€ 6.000	€ -	€ 2.000	€ 3.000	€ 4.000	€ 4.000
	Totaal overige baten	€ 509.148	€ 256.903	€ 329.792	€ 327.833	€ 324.858	€ 323.196	€ 325.569
	Totaal baten	€ 11.269.345	€ 10.487.344	€ 12.191.010	€ 11.112.799	€ 10.832.875	€ 10.652.616	€ 10.760.558

Grb		werkelijk 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
	Lasten:							
	Lonen en Salarissen:							
40000	Loonkosten	€ 5.641.378	€ 5.317.745	€ 5.768.718	€ 5.541.001	€ 5.346.968	€ 5.155.147	€ 5.211.624
40105	Opgebouwde Aanspraken	€ 762.667	€ 744.230	€ 981.243	€ 942.509	€ 909.504	€ 876.876	€ 886.483
40240	Sociale lasten	€ 1.127.691	€ 1.118.456	€ 889.057	€ 853.961	€ 824.058	€ 794.495	€ 803.199
40400	Pensioenlasten	€ 1.032.829	€ 1.000.001	€ 1.456.223	€ 1.398.739	€ 1.349.758	€ 1.301.336	€ 1.315.593
41300	Uitkeringen Vervangingsfonds en UWV	€ 256.064	€ 91.755	€ 39.845	€ 39.148	€ 38.450	€ 37.982	€ 38.399
	Totaal Lonen en Salarissen	€ 8.308.501	€ 8.088.677	€ 9.055.395	€ 8.697.062	€ 8.391.839	€ 8.089.872	€ 8.178.500
	Lasten personeelsbeleid:							
41001	Werkkostenregeling	€ 16.769	€ 40.000	€ 52.000	€ 51.091	€ 50.179	€ 49.569	€ 50.112
41030	Reis en verblijf	€ 3.238	€ 112.052	€ 106.234	€ 104.377	€ 102.514	€ 101.268	€ 102.377
41050	Onkostenvergoedingen	€ 3.047	€ 3.107	€ 3.256	€ 3.256	€ 3.256	€ 3.256	€ 3.256
41210	Dotatie voorziening jubilea	€ 14.474	€ 5.000	€ 5.000	€ 4.913	€ 4.825	€ 4.766	€ 4.818
41220	Loonkosten niet via salarisadministratie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
41221	Extern personeel	€ 157.585	€ 155.000	€ 406.108	€ 206.108	€ 56.108	€ 56.108	€ 56.108
41231	(Na)Scholing en cursussen	€ 88.257	€ 128.500	€ 128.500	€ 126.253	€ 124.000	€ 122.493	€ 123.835
41233	Werving personeel	€ 32.196	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
41236	Bedrijfsgezondheidsdienst	€ 27.112	€ 25.000	€ 25.000	€ 24.013	€ 24.013	€ 24.013	€ 24.013
41290	Overige personele lasten	€ 29.419	€ 27.063	€ 31.599	€ 31.046	€ 30.492	€ 30.122	€ 30.452
	Totaal lasten personeelsbeleid:	€ 372.097	€ 500.722	€ 762.697	€ 556.057	€ 400.387	€ 396.596	€ 399.973
	Afschrijvingskosten:							
42215	Afschrijvingslasten schoolpleinrichting	€ 2.455	€ 4.881	€ 6.364	€ 6.235	€ 6.105	€ 6.019	€ 6.096
42225	Afschrijvingslasten inventaris en apparatuur	€ 12.129	€ 1.886	€ 12.593	€ 12.337	€ 12.081	€ 11.910	€ 12.062
42235	Afschrijvingslasten meubilair	€ 62.742	€ 60.243	€ 60.490	€ 59.260	€ 58.030	€ 57.210	€ 57.939
42250	Afschrijvingslasten ICT	€ 109.578	€ 93.738	€ 119.836	€ 117.400	€ 114.963	€ 113.339	€ 114.783
42260	Afschrijvingslasten overige MVA	€ 908	€ 1.410	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
42265	Afschrijvingslasten leermethoden	€ 45.778	€ 48.410	€ 40.172	€ 39.355	€ 38.538	€ 37.994	€ 38.478
	Totaal afschrijvingslasten	€ 233.589	€ 210.569	€ 239.454	€ 234.586	€ 229.717	€ 226.471	€ 229.356
	Huisvestingslasten:							
43100	Huren (afdracht bijdrage huisvestingskosten)	€ 302.417	€ 279.220	€ 310.100	€ 310.100	€ 310.100	€ 310.100	€ 310.100
43300	Klein onderhoud	€ 85.927	€ 76.950	€ 84.400	€ 84.400	€ 84.400	€ 84.400	€ 84.400
43320	Tuinonderhoud	€ 28.887	€ 24.100	€ 33.100	€ 33.100	€ 33.100	€ 33.100	€ 33.100
43410	Gas	€ 69.311	€ 88.430	€ 259.500	€ 254.224	€ 248.948	€ 245.431	€ 248.557
43420	Water	€ 3.360	€ 7.150	€ 7.550	€ 7.396	€ 7.243	€ 7.141	€ 7.232
43430	Electriciteit	€ 17.648	€ 23.300	€ 58.100	€ 56.919	€ 55.738	€ 54.950	€ 55.650
43500	Schoonmaakbedrijf	€ 201.773	€ 188.700	€ 193.500	€ 193.500	€ 193.500	€ 193.500	€ 193.500
43510	Overige schoonmaaklasten	€ 23.944	€ 31.575	€ 25.150	€ 24.639	€ 24.127	€ 23.786	€ 24.089
43600	Publiekrechtelijke heffingen	€ 31.783	€ 45.350	€ 27.150	€ 26.598	€ 26.046	€ 25.678	€ 26.005
43710	Beveiliging	€ 9.993	€ 10.100	€ 10.750	€ 10.531	€ 10.313	€ 10.167	€ 10.297
43790	Overige huisvestingslasten	€ 10.566	€ 6.100	€ 6.200	€ 6.074	€ 5.948	€ 5.864	€ 5.939
43800	Dotatie meerjarig onderhoud	€ 195.629	€ 195.629	€ 156.300	€ 156.300	€ 156.300	€ 156.300	€ 156.300
	Totaal huisvestingslasten:	€ 981.238	€ 976.604	€ 1.171.800	€ 1.163.781	€ 1.155.763	€ 1.150.417	€ 1.155.169

Grb	werkelijk 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Administratie en beheer:							
44100	€ 84.218	€ 75.000	€ 83.000	€ 82.668	€ 82.337	€ 82.008	€ 81.680
44105	€ 14.166	€ 12.500	€ 17.545	€ 17.545	€ 17.545	€ 17.545	€ 17.545
44108	€ 20.496	€ 95.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
44110	€ 5.545	€ 11.225	€ 10.825	€ 10.649	€ 10.472	€ 10.354	€ 10.459
44125	€ 6.312	€ 7.520	€ 6.159	€ 6.134	€ 6.110	€ 6.085	€ 6.061
44150	€ 27.000	€ 28.850	€ 28.850	€ 28.850	€ 28.850	€ 28.850	€ 28.850
44155	€ 2.389	€ 2.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500
44160	€ 1.639	€ 23.250	€ 21.800	€ 13.857	€ 13.569	€ 13.377	€ 13.548
44190	€ 14	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ 161.779	€ 255.845	€ 243.679	€ 235.203	€ 224.383	€ 223.720	€ 223.643
Onderwijsleerpakket:							
44200	€ 124.955	€ 183.767	€ 198.437	€ 194.403	€ 160.368	€ 138.102	€ 139.861
44210	€ 6.611	€ 1.900	€ 2.280	€ 2.243	€ 2.206	€ 2.181	€ 2.203
44225	€ 174.283	€ 157.300	€ 166.200	€ 169.524	€ 172.914	€ 176.373	€ 179.900
44230	€ 49.833	€ 53.471	€ 57.050	€ 56.470	€ 55.884	€ 55.489	€ 55.843
44235	€ 814	€ 4.010	€ 4.560	€ 4.467	€ 4.375	€ 4.313	€ 4.368
44240	€ 48.955	€ 44.550	€ 50.700	€ 50.185	€ 49.664	€ 49.313	€ 49.627
	€ 405.451	€ 444.998	€ 479.227	€ 477.291	€ 445.411	€ 425.771	€ 431.802
Overige instellingslasten							
44440	€ 10.715	€ 11.040	€ 12.021	€ 11.973	€ 11.925	€ 11.877	€ 11.830
44441	€ 5.164	€ 5.560	€ 6.357	€ 6.332	€ 6.306	€ 6.281	€ 6.256
44442	€ 15.563	€ 19.800	€ 19.800	€ 19.721	€ 19.642	€ 19.563	€ 19.485
44443	€ 1.912	€ 650	€ 1.200	€ 1.195	€ 1.190	€ 1.186	€ 1.181
44444	€ 2.553	€ 7.840	€ 7.480	€ 7.450	€ 7.420	€ 7.391	€ 7.361
44445	€ 15.440	€ 6.000	€ 6.000	€ 5.976	€ 5.952	€ 5.928	€ 5.905
44450	€ 1.329	€ 2.730	€ 2.400	€ 2.390	€ 2.381	€ 2.371	€ 2.362
44451	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
44489	€ 24.797	€ 36.950	€ 59.477	€ 59.239	€ 59.002	€ 58.766	€ 58.531
44490	€ 2.022	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
48100	€ 85.189	€ 110.278	€ 144.205	€ 143.636	€ 143.070	€ 142.505	€ 141.943
	€ 10.547.845	€ 10.587.693	€ 12.096.458	€ 11.507.617	€ 10.990.570	€ 10.655.352	€ 10.760.387
	€ 721.500	€ -100.349	€ 94.552	€ -394.818	€ -157.695	€ -2.736	€ 171
Investeringsoverige begroting							
Gbr							
12150	€ 29.225	€ 20.500	€ 52.500	€ 22.000	€ 22.000	€ 21.500	€ 21.500
12210	€ 10.043	€ -	€ 1.000	€ 2.500	€ 2.000	€ 1.500	€ 2.000
12230	€ 66.921	€ 79.065	€ 40.810	€ 82.455	€ 17.000	€ 14.720	€ 77.000
12240	€ 95.909	€ 174.825	€ 85.650	€ 80.000	€ 80.000	€ 75.000	€ 70.000
12250	€ 35.420	€ 106.300	€ 98.100	€ 81.000	€ 80.000	€ 78.000	€ 76.000
	€ 237.517	€ 380.690	€ 278.060	€ 267.955	€ 201.000	€ 190.720	€ 246.500